

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Statenbrief stand van zaken coördinatie klimaatthema's provincie Utrecht (2e update)	TELEFOONNUMMER	+31652769536
DATUM	20-12-2022	E-MAILADRES	alexander.heusschen @provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-18715155654-2129	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Alexander Heusschen	TEAM	PMB / Klimaat centraal
NUMMER PS	PS2022MM	PORTEFEUILLEHOUDER	-
BIJLAGE	'Klimaatmaatregelen per klimaat Tafel'		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Graag informeren wij u opnieuw over de stand van zaken met betrekking tot een aantal klimaatgerelateerde moties:

- Motie 33 - Drawdown voor provincie Utrecht
- Motie 74 - Organiseren van een expertsessie
- Motie 79 - 'Code Rood voor Klimaat, uitwerken op maat'
- Motie 100 - Klimaat centraal
- Motie 117 - Organiseren van een klimaat top, samen met de gemeente Utrecht

Inleiding:

In juni 2022 bent u met een Statenbrief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot een aantal klimaatgerelateerde moties (UTSP-1871515654-383). Op 2 november hebben wij een expertsessie georganiseerd over klimaat. In deze bijeenkomst hebben we de belangrijkste bevindingen uit de Klimaat- en Energieverkenning 2022 (KEV 2022) van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) met u gedeeld, en de actuele stand van zaken in de provincie Utrecht uiteengezet. Tijdens de sessie is toegezegd u in december opnieuw te informeren over de voortgang. Dit doen we met deze Statenbrief. In juni 2023 volgt de derde reguliere update.

Prognose nationaal

Het Planbureau voor de Leefomgeving voorziet dat met voortzetting van het huidige klimaatbeleid, dat wil zeggen met alle vastgestelde en voorgenomen beleid, de CO₂-reductiedoelen van Nederland niet zullen worden gehaald. Naar verwachting zal de broeikasgastuitstoot in 2030 slechts 39 tot 50% zijn gedaald ten opzichte van 1990. Hiermee is het kabinetsdoel om in 2030 55% minder uit te stoten dus nog niet in zicht - in de recent gepubliceerde klimaatnota is dit doel zelfs aangescherpt naar 60% reductie. Een snellere uitvoering van de bestaande plannen én formulering van aanvullend beleid zijn nodig om dit doel wel te halen.

Het kabinet heeft in zijn coalitieakkoord een groot pakket aan klimaatmaatregelen aangekondigd. Deze plannen zullen extra reductie opleveren, maar de geraamde daling van de broeikasgasemissies in 2030 houdt nog geen gelijke tred met de recente aanscherping van de doelstelling van 49%, zoals opgenomen in het nationale

Klimaatakkoord (2019), naar de genoemde 55 tot 60%. Naast een lagere verwachte reductie, zorgt deze bijstelling ervoor dat de afstand tot het doel in het afgelopen jaar groter is geworden, terwijl steeds minder tijd rest om de emissies onder de kritieke grens te brengen.

Prognose provincie Utrecht

Op grond van de resultaten uit de KEV 2022 wordt voor de provincie Utrecht een emissiereductie van 26 tot 44% voorzien in 2030. Dat is niet voldoende om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord, laat staan hogere ambities, te halen. Dit betekent dat er in één of verscheidene sectoren, 'klimaattafels' genoemd in het Klimaatakkoord (Mobiliteit, Landbouw en landgebruik, Elektriciteit, Gebouwde omgeving en Industrie) aanvullend beleid en/of extra maatregelen nodig zijn. In de provincie Utrecht zijn Mobiliteit en de Gebouwde omgeving de grootste uitstoters.

Toelichting

De afgelopen twee jaar zijn door uw Staten meerdere moties aangenomen die betrekking hebben op klimaat. Een aantal moties is inmiddels afgedaan:

- Motie 33 'Drawdown voor Provincie Utrecht': een Drawdown-rapportage is opgesteld en de provincie heeft de klimaatmonitor geïntroduceerd.
- Motie 74 'Overleg in IPO-verband ter voorbereiding op de mogelijke 55%-CO₂-reductiedoelstelling' en 'organiseren van een expertsessie over de consequenties daarvan voor de provincie Utrecht': Op 2 november is samen met het Planbureau voor de Leefomgeving een expertsessie rond dit thema georganiseerd.
- Motie 117 'Verken mogelijkheden Utrechtse klimaatop': Het is de bestuurlijke ambitie van de gemeente Utrecht om de stad en de regio internationaal te profileren met een klimaatop. Deze plannen zijn echter nog niet geconcretiseerd. Zodra deze meer vorm krijgen, zullen wij in overleg gaan met de gemeente hoe we hierin kunnen ondersteunen. Voor 2023 is de klimaatop overigens al 'vergeven' aan de Verenigde Arabische Emiraten (COP28 zal plaatsvinden in Dubai).

Moties 79 'Code Rood voor Klimaat, uitwerken op maat' en 100 'Klimaat centraal' bestaan uit een aantal elementen en zijn momenteel in uitvoering. De stand van zaken per element zal in de navolgende paragrafen worden toegelicht.

Stand van zaken per klimaattafel

Hoewel het nog niet toereikend is om onze doelstelling voor 2030 te halen, gebeurt er wel al veel. Hiervoor verwijzen we u ook naar het overzicht per klimaattafel dat u toegezonden heeft gekregen na de expertsessie van 2 november - voor de volledigheid is dit overzicht als bijlage bij deze Statenbrief gevoegd.

Kort samengevat is de stand van zaken per klimaattafel als volgt:

- **Elektriciteit:** De grootste stappen worden hier gezet in de RES-regio's om grootschalige hernieuwbare opwek te realiseren. De provincie heeft hierbij een sturende rol, zeker in relatie tot wind: gemeenten wordt gevraagd meer ambitie te tonen. Daarnaast is een belangrijke rol voor de provincie weggelegd in het faciliteren van de infrastructuur, inclusief de opslag van energie - in het bijzonder vanwege de problemen met netcongestie.
- **Gebouwde omgeving:** Voor nieuwbouw zet de provincie stappen met het Convenant Duurzaam Bouwen, waarin overheden en bouwbedrijven uitgedaagd worden duurzamer te bouwen. Voor bestaande woningen wordt ingezet op verduurzaming met o.a. isolatievouchers en ondersteuning van corporaties. Ook bedrijven en eigenaren van maatschappelijk vastgoed worden gestimuleerd te verduurzamen.
- **Landbouw & landgebruik:** Door in te zetten op onder andere kringlooplandbouw en het tegengaan van bodemdaling is een significante emissiereductie mogelijk. Daarnaast is er veel ruimte voor het vastleggen van CO₂ met bijvoorbeeld het aanleggen of uitbreiden van bossen.
- **Industrie:** Deze sector is relatief klein in de provincie, maar desalniettemin maakt de provincie hier al bevoegd gezag stappen door via de omgevingsdiensten toe te zien op de omvang en effectiviteit van de energiebesparende maatregelen die worden genomen.
- **Mobiliteit:** Mobiliteit vormt in de provincie Utrecht de grootste emissiebron. De provincie zet in op het stimuleren van fietsgebruik en (elektrisch) openbaar vervoer. Daarnaast wordt met het Regionaal

Mobiliteitsprogramma (RMP) van Midden-Nederland verduurzaming van de sector en elektrisch rijden in brede zin gestimuleerd. Ook voor goederenvervoer worden stappen met het inzetten van alternatieve manieren van vervoer.

- *De provincie als voorbeeld:* Het is belangrijk dat we ook met onze eigen organisatie het goede voorbeeld geven. De provincie maakt progressie bij het klimaatneutraal maken van het Huis voor de provincie en de nevenlocaties, o.a. door voorbereidingen te treffen voor het gebruik van geothermie en met pilots voor het circulair maken van het gebouwonderhoud.
Met de recente ondertekening van het MVOI-manifest en het nieuwe inkoopbeleid worden grote stappen gezet om een positieve maatschappelijke impact te genereren en de eigen CO₂-voetafdruk te verkleinen.
- De provincie wil ook het goede voorbeeld geven aan medeoverheden en de markt door in maatschappelijke kosten- en batenanalyses (MKBA's) te gaan rekenen met een CO₂-prijs (een financiële waardering voor broeikasemissies) die de daadwerkelijke klimaatimpact van projecten of investeringen is - en die dus niet alleen is gericht op de kosten die zijn verbonden aan het reduceren van de broeikasgasuitstoot. De provincie heeft de afgelopen maanden onderzoek laten doen naar de hoogte van dit prijspeil. U wordt hierover in januari separaat geïnformeerd met een aparte Statenbrief.

Motie 79 'Code Rood voor Klimaat'

In het voorjaar van 2022 hebben Provinciale Staten motie 79 'Code Rood voor Klimaat' aangenomen. Hierin krijgen Gedeputeerde Staten de opdracht een P&C-/PDCA-cyclus voor CO₂-reductie en -absorptie uit te werken en in te richten. Als eerste stap wordt nu gewerkt aan een startnotitie 'Reductie broeikasgassen' voor het inrichten van een P&C-cyclus voor CO₂-reductie en -absorptie. We streven ernaar de startnotitie in januari 2023 vast te stellen. U wordt vervolgens hierover geïnformeerd met een Statenbrief.

Motie 100 'Klimaat centraal'

Verkennen van een impactonderzoek naar nieuwe klimaatkansen

In de afgelopen periode is per klimaattafel inzichtelijk gemaakt wat het huidige en voorgenomen beleid van de provincie inhoudt en welke CO₂-uitstootreductie op grond hiervan is te verwachten. Op basis hiervan kan worden vastgesteld dat aanvullend beleid noodzakelijk is om de klimaatdoelstellingen te halen. De volgende stap is nu vaststellen van de uitgangspunten en een uitvoeringsprogramma.

De negentien kansrijke klimaatoplossingen uit Drawdown Utrecht, een onderzoek naar de emissiereductiepotentie per klimaattafel (www.klimaatinspiratieutrecht.nl), vormen input voor het programma. Door deze oplossingen SMART te maken en te identificeren hoe vanuit de provincie (of mede-decentrale-overheden) bij kan worden gedragen aan deze maatregelen, hebben we een krachtig middel in handen om de reductie te intensiveren en te versnellen.

In het klimaatplan wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- de uitstoot in de provincie Utrecht als geografisch gebied. We onderscheiden maatregelen waarbij de provincie een eigen verantwoordelijkheid heeft en/of zelf directe invloed kan uitoefenen, en maatregelen die de medewerking van andere bestuurslagen, instituten of de markt behoeven;
- de uitstoot door de eigen organisatie: Bij het uitdragen van de boodschap van een klimaatneutrale provincie is het belangrijk dat we als provincie zelf het goede voorbeeld geven met onze eigen organisatie.

We streven ernaar in 2023 (dit zal zijn na de Statenverkiezingen) een raamwerk voor de klimaataanpak aan u voor te leggen. Dit raamwerk bevat de contouren en uitgangspunten voor het klimaatbeleid en wordt vervolgens uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma klimaat. Onderdeel van het proces is het doorlopen van een participatietraject. Ook de klimaatambities en plannen uit een nieuw coalitieakkoord kunnen hierin mee worden genomen.

Klimaat verankeren in beleidsthema's en de begroting

We hebben een start gemaakt met het verankeren van klimaat in onze begroting - zie hiervoor de eerder genoemde, nog door ons vast te stellen startnotitie 'Reductie broeikasgassen'. De komende tijd willen we dit verder gaan uitbouwen tot een klimaatplan. De voorbereidingen hiervoor wordt samen met de betreffende domeinen en klimaattafels opgepakt.

Daarnaast gaan we onderzoeken of de 'social costs of climate change' (kortweg SCC, oftewel de maatschappelijk impact in de tijd en ook buiten de provinciegrenzen) en preventiekosten (gericht op het halen van de wettelijke doelen) kunnen worden meenemen in onze interne bedrijfsvoering en als afwegingsinstrument bij het doen van investeringen. In het klimaatplan worden de financiële consequenties van het aanvullende beleid en de bijpassende maatregelen duidelijk gemaakt, net als de gevolgen hiervan voor de begroting.

Om klimaat vast onderdeel te maken van de beleidsvelden en opgaven van de provincie wordt, samen met de interne organisatie, een gemeenschappelijke beeldtaal ontwikkeld. Deze is gericht op de eigen organisatie en dient gereed te zijn in februari 2023.

De beeldtaal, die zal bestaan uit woord en grafische elementen, zal de boodschap van de verschillende klimaatonderdelen (denk aan: klimaatadaptatie, circulariteit, biodiversiteit, klimaatafvalmaatregelen, etc.) versterken en is gericht op bewustwording en informatiedeling. Het doel is om:

- klimaat een eigen gezicht te geven: als één thema, meteen herkenbaar, goed vindbaar en aansprekend;
- op aansprekende wijze uit te leggen welke doelen we als provincie nastreven en welk pad we volgen;
- klimaatvraagstukken en -problemen op een eenvoudige en eenduidige manier uit te leggen;
- één omgeving te maken voor kennisdeling en -uitwisseling m.b.t. klimaatvraagstukken;
- een gedeelde kijk op klimaat te bieden;
- gelijke waardes, begrippen, uitgangspunten, uitingen, etc. te gaan hanteren;
- een beweging op gang te brengen, onder één vlag en met een duidelijk doel voor ogen.

(Bruikbaarheid van) provinciebrede informatievoorziening

In 2021 is de 'Klimaatmonitor provincie Utrecht v1.0' ontwikkeld (zie ook hiervoor www.klimaatinspiratieutrecht.nl). Hiermee richten we ons op het provinciebreed voortbrengen en delen van klimaatinformatie: onderdeel van de monitor is een informatief dashboard dat onze voortgang ten opzichte van de klimaatdoelen monitort. Het laat zien welke sectoren in welke mate bijdragen aan de klimaatimpact. Met behulp van dit instrument kunnen we de belangrijkste trends van de afgelopen jaren in de gaten houden en nagaan of we als provincie goed op weg zijn. Het is onze ambitie de klimaatmonitor door te ontwikkelen van informatief dashboard naar een sturingsinstrument. Dat wil zeggen dat we, naast het terugkijken naar de trends van de afgelopen jaren, ook een trendlijn (prognose) per jaar willen opnemen, gericht op het doel voor 2030 (55-60% emissiereductie van broeikasgassen) en verder.

De komende tijd richten we de aandacht op de vindbaarheid en bruikbaarheid van de klimaatmonitor: een betere presentatie van de data en het geven van uitleg bij de cijfers. Ook worden hierbij bestaande data geactualiseerd en voegen we in onderling overleg data per gemeente toe.

In IPO-verband vindt regelmatig overleg plaats over het uniform monitoren door provincies. In hetzelfde gremium wordt verkend hoe de monitoringstools verder kunnen worden ontwikkeld, bijvoorbeeld door aan te sluiten op de landelijke KEV-rapportage van het PBL. Mogelijk leidt dit in de toekomst tot een soort provinciale KEV-rapportages.

Faciliteren van een breed klimaatoverleg

Een duidelijke coördinerende en intern/extern verbindende rol draagt bij aan focus en versnelling op de klimaatdoelstelling. Om de diverse programma's op het gebied van duurzaamheid binnen de provincie inhoudelijk beter te verbinden is het interne netwerk 'Duurzaam Doen' opgezet.

Ten behoeve van de uitwerking van het nieuwe klimaatplan willen we een participatieproces starten en daarmee ook de verbinding leggen met maatschappelijke organisaties, medeoverheden, het bedrijfsleven, etc.

Financiële consequenties:

Ja, in de begroting voorzien.

In de doelenboom van de begroting 2022 is onder H9.7 'Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief' doel 9.7.3 opgenomen: 'De transitie naar een klimaatneutrale samenleving wordt concernbreed beter verankerd en gemonitord'. Hiervoor is een budget toegekend van €371.000,- voor 2023. Daarnaast krijgt elke provincie extra financiële middelen met uitvoeringsgelden voor het Klimaatakkoord.

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan het uitvoeren van de moties, anders dan waarin reeds is voorzien in de begroting en in de kadernota.

Vervolgprocedure / voortgang:

We informeren u twee keer per jaar met een Statenbrief over de voortgang; de volgende Brief is gepland voor juni 2023. Verder stellen we voor medio 2023 een informatiesessie te organiseren voor nieuwe Statenleden over dit onderwerp.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen